

проблем, пов'язуючи їх з іншими аспектами філософсько-наукового дискурсу. Крім того, викладач має використовувати міждисциплінарні зв'язки з такими предметами, як «Історія та культура України», «Політологія», «Культурологія», «Соціологія», що дає змогу розкрити буття науки як соціального інституту і сфери культури, простежити її історичні витoki й головні етапи становлення, представити взаємодію науки з економікою, політикою, ідеологією.

Необхідність поєднання теоретичних та практичних питань при викладанні курсу «Філософія і методологія науки» зумовлює зміст навчальної програми, що поділяється на два змістовні блоки – «Філософія науки» і «Методологія науки». У межах першого з них головну увагу приділено розкриттю поняття науки і підходів дослідників до її сутності, основних стадій історичного розвитку науки, специфіці наукового типу пізнавальної діяльності порівняно з іншими формами пізнання світу, структурі наукового знання. Другий блок охоплює визначення методологічних засад наукової діяльності і головних методів наукового пізнання, динаміки наукового прогресу, наукових традицій та наукових революцій, стану науки в сучасному суспільстві і перспектив її подальшого розвитку.

Протягом вивчення дисципліни «Філософія і методологія науки» здобувачі вищої освіти мають працювати не тільки з навчальною літературою, а й звертатися до першоджерел. Зокрема, при підготовці рефератів передбачено ознайомлення магістрантів із працями відомих учених та філософів, які вивчали проблеми наукового пізнання. Так, звертаючись до питання співвідношення наукової традиції та наукової революції, студенти мають ознайомитися із книгою Т. Куна «Структура наукових революцій»; вивчаючи методологічні моделі наукового пізнання новітньої епохи – із працями постпозитивістів К. Поппера, І. Лакатоса, С. Тулміна, П. Фейєрабенда; розглядаючи морально-етичні аспекти розвитку науки – із концепцією наукового етосу, розробленою Р. Мертоном. Завдяки цьому здобувачі вищої освіти поглиблюють знання, набуті на лекційних та семінарських заняттях, краще розуміють складний, суперечливий характер наукової діяльності в минулому та сучасності.

Отже, викладання навчальної дисципліни «Філософія і методологія науки» є важливим засобом удосконалення фундаментальних і професійних знань майбутніх фахівців. Воно забезпечує розвиток низки компетентностей – гуманітарної, комунікативної, загальнонаукової, професійної – здобувачів вищої освіти.

*Пац Л. І., канд. філол. наук, доцент
Національний фармацевтичний університет (м.Харків)*

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ

У Національній доктрині розвитку освіти наголошено, що пріоритетними напрямками державної політики щодо розвитку освіти є особистісна орієнтація освіти; формування національних і загальнолюдських цінностей; постійне підвищення якості освіти, оновлення її змісту та форм організації навчально-виховного процесу; запровадження освітніх інновацій, інформаційних технологій; інтеграція вітчизняної освіти до європейського та

світового освітніх просторів.

Завдання вищої школи – підготувати висококваліфікованих фахівців як для вітчизняного ринку праці, так і поза його межами, оскільки контингент іноземних студентів, які навчаються в Україні, невпинно зростає. Узявши за основу пріоритетні напрями державної освітньої політики, при викладанні української мови таким студентам необхідно усвідомлювати, що набуття ними навичок спілкування українською мовою і засвоєння необхідної суми знань має супроводжуватись включенням їх в українське культурно-мовне середовище, що ускладнено регіональними особливостями. Існування здобувачів вищої освіти в російськомовному середовищі спонукає викладачів української мови шукати нові підходи, сучасні форми й методи, а тому вкрай актуальним на сьогодні є створення і активне впровадження новітніх освітніх технологій, які мають сприяти загальному розвиткові особистості, зануренню її у світоглядну культуру українського народу.

Сучасні педагогічні технології не лише допомагають зорганізувати освітній процес, а й сприяють його якості та покликані підвищити навчальний інтерес студентів, для яких нове завжди цікавіше і привабливіше. Особливої ваги при цьому набуває інтерактивне навчання, оскільки, на думку вчених, найнижчих результатів щодо засвоєння програмового матеріалу досягають в умовах пасивного навчання (лекція – 5 %, читання – 10 %), а найвищих – в умовах інтерактивного: дискусійні групи – 50 %, практичні дії – 75 %, будь-яка робота в групах – 90 % [3].

Інтерактивне навчання – це навчання, що відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учасників навчального процесу. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де і учень і вчитель (у нашому випадку – студент і викладач) є рівноправними суб'єктами навчального процесу, розуміють, що вони роблять, рефлексують із приводу того, що вони знають і вміють [5].

Таке навчання передбачає, перш за все, тісну взаємодію, якщо хочете, співтворчість, викладача і студента. У системі інтерактивного навчання виділяють такі основні принципи методики співробітництва:

- 1) позитивна взаємозалежність – група досягає успіху за умови гарного виконання завдань кожним студентом;
- 2) індивідуальна відповідальність – працюючи в групі, кожен студент виконує своє завдання, відмінне від інших;
- 3) однакова участь – кожному студенту надається однаковий за обсягом час для ведення бесіди або завершення завдання;
- 4) одночасна взаємодія – всі студенти залучені до роботи [2, с. 57].

Доцільно комплексно застосовувати можливі форми і методи інтерактивного навчання, але на заняттях з української мови з іноземними студентами це зробити складніше, а тому доводиться розпочинати навчальну діяльність із найпростішого. При цьому надзвичайно важливим видається встановлення дружньої атмосфери і налаштування взаємодії викладача і групи в цілому, викладача і кожного студента. Для того щоб студент почував себе більш упевненим, викладач має заохочувати його до співпраці, доброзичливо виправляти помилки, але не підганяти студента чи відповідати за нього самому. Не кожен здатен подолати страх перед мовним бар'єром, тому доречно використовувати роботу в малих групах чи в парах, де обов'язково буде сильний студент, який не візьме на себе більшу частину роботи, а готовий

допомогти чи підказати іншому. На перших заняттях процес знайомства можна організувати у формі діалогу, попередньо розглянувши етикетні формули привітання та прощання, запитання, що зазвичай ставлять при першій зустрічі. Після перегляду відеофільму чи короткого фрагмента про Україну можна обговорити побачене і почуте, коли один студент ставить запитання, а інший відповідає, спираючись на отриману під час перегляду інформацію. Сама організація інтерактивного навчання передбачає моделювання різноманітних життєвих ситуацій, спільне вирішення проблем на основі аналізу обставин чи відповідної ситуації, використання рольових ігор. Наприклад, один студент виступає в ролі місцевого жителя, а інший – іноземний турист, який ставить запитання, як знайти дорогу до певного об'єкта чи що цікавого можна подивитись у місті.

Вироблення навичок усної комунікації неможливе без засвоєння лексичного мінімуму і вироблення навичок читання. Уривки тексту роздають студентам для читання з подальшим обговоренням, що має на меті з'ясувати рівень засвоєння змісту і почути різні точки зору щодо прочитаного. Спочатку це можуть бути нескладні тексти про культуру і традиції українців, пізніше адаптовані фахові тексти тощо.

Отже, вивчення і застосування на практиці інноваційних та інтерактивних методів навчання уможливорює удосконалення традиційних форм роботи з іноземними студентами, підвищення ефективності навчального процесу і рівня знань здобувачів вищої освіти. Попри урізноманітнення занять завдяки сучасним технологіям, пріоритетним завданням, як на нашу думку, усе ж залишається створення мотиваційного середовища, коли іноземний студент знатиме, навіщо він вивчає українську мову, як, коли і де він зможе використати набуті знання. Ми повинні закласти у свідомість представників інших держав, що українська мова, культура, історія самобутні, цікаві і варті того, щоб їх вивчали і знали.

Література

1. Амосова Л. В. Використання інформаційних технологій у навчанні іноземних мов у вищій школі / Л. В. Амосова // Сучасні методи навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах / Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава мудрого» / Упорядник – доц. Нестеренко К. В. – Харків : НУ «ЮАУ ім. Ярослава Мудрого», 2013. – С. 3 – 7.
2. Глушок Л. М. Застосування інтерактивних методів при викладанні англійської мови у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії / Л. М. Глушок // Педагогічний дискурс. – 2010. – Серпень. – С. 56–59.
3. Джумская Л. В. Азбука урока / Л. В. Джумская. – Харьков : Изд. группа «Основа», 2006. – 144 с.
4. Рудницька Т. Г. Інноваційні методи навчання іноземних мов у вищій школі в контексті гуманістичної спрямованості навчального процесу / Т. Г. Рудницька // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2008. – № 4.– С. 110 – 113.
5. https://uk.wikipedia.org/wiki/Інтерактивне_навчання